

[Holstein.]

have Ret, hvis han gaar ud fra det gamle, hundreedaarige Begreb om Erhvervsfrihed; men hvis det er de Tilstande, det ærede Medlem vil vende tilbage til, den klassiske Økonomis, den liberale Økonomis Tidsalder, burde det ærede Medlem gøre Skridtet fuldt ud og gøre, hvad man gjorde den Gang. Den Gang forbød man i Frankrig og England, de Lande, der da var længst fremme i økonomisk Udvikling, og som vi kan tage som Type for hele det øvrige Udland, ganske simpelt under Straf Foreninger med økonomisk Formaal som ulovlige.

I Grundloven staar der, at Borgerne har Ret til at indgaa Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Altsaa, Loven bestemmer, hvad der er lovligt Øjemed for en økonomisk Forening, og Loven kan selvfølgelig i videst muligt Omfang bestemme, at en økonomisk Forenings Formaal er ulovligt. Det probateste er selvfølgelig at forbyde Foreningerne, som man gjorde det for hundrede Aar siden, saa havde vi den fri Konkurrence ubegrænset, saa er Individerne frit stillede. Men er det den Vej, det ærede Medlem ønsker, at der skal gaas? Man maa i alt Fald ikke antage det, siden han for hele den Kategori af økonomiske Sammenslutninger med økonomisk Formaal, med det Formaal at fastsætte Priser, i sit eget Lovforslag om Arbejds- og Erhvervsfrihed, saadan som den ærede Ordfører for det konservative Parti har gjort opmærksom paa, har unddraget de kollektive Aftaler om Priser paa Arbejde mellem Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer.

Hele dette Kompleks, som det ærede Medlem angriber allerskarpest, Arbejdsmonopolet og Arbejderorganisationerne, har hans egen Regering med velberaad Hu og af egen fri Villie ladet uberørt af Loven om Arbejds- og Erhvervsfrihed. Her skal det ærede Medlem ikke komme og sige, at det er den konservative Modstand, at det er Modstand fra anden Side, der gjorde, at Venstre ikke fik den Lov skrap nok, for det ærede Medlems Regering undtog udtrykkelig det paagældende Forhold i § 4 i Loven om Erhvervs- og Arbejdsfrihed. (Afbrydelse: Vi taler om Prisaftaler). Ja, Loven drejer sig om Prisaftaler paa Arbejde, paa den monopoliserede Værdi Arbejde.

Naar det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal fremhæver, at der er et saa stort Misforhold mellem Priseniveauet i Detailhandel og Engrosandel, og at den senere Tid har vist et stadig stigende Misforhold

— jeg tror, det ene er ca. 150 og det andet ca. 170 —, har det ærede Medlem Ret, og jeg tror ogsaa, at i mange Tilfælde er der faktisk et Misforhold, der er meget beklageligt, og som det vilde være udmærket, om man ved Foranstaltninger kunde faa raadet Bod paa, for saa vidt det kunde ske uden at gøre Brud paa Retssikkerheden af en saadan Art, at det onde, man faar, er større end det gode, man opnaar.

Men det, der bør undersøges, før man fælder Dom her, er dog dette: Hvilken Rolle spiller for Detailpriserne Arbejdslønnen, Priserne paa Arbejdet og i øvrigt de faste Omkostninger? Hvilken Rolle spiller Arbejdsløns, Husleje, Skatter o. s. v. i Detailpriser? Saa vidt jeg ved, regner man i Byggeindustrien med, at Arbejdslønnen repræsenterer ca. 80 pCt. af den paagældende Artikel. For altsaa at tage det drastisk til Anskueliggørelse, lad os sætte, at det er 80 pCt., som er Arbejdsløns gennem de forskellige Grader, saaledes at naar man staar ved den fuldt færdige Vare, er 80—90 pCt. Arbejdsløns og Resten selve Varen, selve Artiklen; naar paa lignende Maade Arbejdsløns, Skattebyrde, Husleje og andre Omkostninger er høje og konstante for Detailhandleren, er det ikke saa underligt, at Detailpriseniveauet ikke kommer med i samme Forhold som Engrospristallet for de Artikler, hvis Engrospristal fastsættes paa Verdensmarkedet. Det er saare naturligt, at der bliver en meget stærk Gnidningsmodstand.

Hele Spørgsmaalet er i øvrigt meget klart og indgaaende behandlet i en Afhandling, jeg tror, det var et Foredrag, der blev holdt i Nationaløkonomisk Forening af Docent Jørgen Pedersen om Detailhandlerpriserens Bevægelser i Forhold til Engrospriserne, og Detailpristallets Skala i Forhold til Engrospristallet. Han paaviser de forskellige Forhold, der gør, at det sidste falder meget stærkere, men ogsaa mere jævnt end det andet. I det første Tilfælde er det en Linie op og ned, i Engrospriserne er det en langsomt nedadgaaende Linie. Det har sin ganske bestemte og naturlige Forklaring.

Jeg ser oprigtigt talt ikke, hvad det er, det ærede Medlem vil opnaa ved sine Eksempler og sin Paavisning. For enten mener det ærede Medlem — og det er det, vi trænger til at faa fuld Klarhed over —, at de Forhold, han omtalte, falder ind under dette Lovforslags § 1, og hvis det er Tilfældet, ja, saa ved vi altsaa, hvad Rækkevidde man fra Venstres Side agter at give dette Forslag. Men saa forstaar jeg oprigtig